

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISME NAGRINĖJAMOS BYLOS SANTRAUKA

Bylos pavadinimas:	Jucius prieš Lietuvą
Bylos numeris:	Nr. 5988/24 ir 10353/24
Konvencijos straipsniai:	5 straipsnis (teisė į laisvę ir saugumą); 1 protokolo 1 straipsnis (nuosavybės apsauga)
Perduota Lietuvos Vyriausybei:	2024-09-09

Faktinių aplinkybių, skundų ir bylos dalyko santrauka.

Pareiškėjas skundžiasi teisių į laisvę ir nuosavybės apsaugą pažeidimais dėl ikiteisminio tyrimo metu jam pritaikytų procesinių prievartos priemonių.

Bylos duomenimis, finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai atliekant ikiteisminį tyrimą dėl galimo pinigų plovimo organizuotoje grupėje buvo nustatyti keli įtariamieji, įskaitant ir pareiškėją. 2023 m. lapkričio 15 d. apie 6:00 val. pareigūnai atvyko į pareiškėjo namus ir pranešė, kad jis įtariamasis nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimu ir atliko teismo sankcionuotą kratą. Apie 10:00 val. pareiškėjui buvo įteiktas nutarimas dėl jo laikino sulaikymo, kuriame be kita ko buvo numatyta, kad būdamas laisvėje pareiškėjas trukdytų procesui, naikindamas ir slėpdamas įrodymus, darydamas neleistiną poveikį liudytojams ar kitiems įtariamiesiems. Nutarime taip pat nurodyta, kad į ikiteisminio tyrimo teisėją tuoj pat kreiptis dėl suėmimo nebuvo galimybės, nes P. Juciui turėjo būti įteiktas pranešimas apie įtarimą, jis turėjo būti apklaustas įtariamuoju ir turėjo būti atliktos kratos. Tą pačią dieną prokuroras patvirtino nutarimą, iš laikino sulaikymo pareiškėjas buvo paleistas 2023 m. lapkričio 17 d. 9:44 val. Pareiškėjo skundas ikiteisminio tyrimo teisėjui dėl jo sulaikymo buvo nesėkmingas.

2023 m. lapkričio 16 d. prokuroras priėmė nutarimą skirti 6 mėnesiams laikiną nuosavybės teisių apribojimą pareiškėjo turimoms piniginėms lėšoms banko sąskaitose, leidžiant įplaukas bei nustatant 400 eurų neišieškomą sumą per mėnesį. Pareiškėjas pateikė prokurorui prašymą leisti jam kas mėnesį naudotis 2000 eurų arba kita proporcinga patiriamoms išlaidoms suma. Jis nurodė, kad turi 2023 m. birželį gimusį vaiką ir kad jo pajamos yra vienintelis šeimos pajamų šaltinis. Jis pridėjo dokumentus, pagrindžiančius jo šeimos išlaidas. Prokuroras prašymą atmetė, skundas ikiteisminio tyrimo teisėjui taip pat buvo nesėkmingas. Sąskaitų areštas buvo tęsiamas iki 2025 m. gegužės 16 d.

2025 m. gegužės 19 d. prokuroras kreipėsi į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu nustatyti 6 mėnesiams laikiną nuosavybės teisių apribojimą ir areštuoti dvi pareiškėjo sąskaitas, leidžiant įplaukas ir nustatant vienos sąskaitos atžvilgiu 400 eurų neišieškomą sumą per mėnesį, o kitos – 2500 eurų. Tą pačią dieną ikiteisminio tyrimo teisėjas tenkino prokuroro prašymą, o vėliau apeliacinės instancijos teismas paliko galioti šią nutartį. Konstatuota, kad prokuroras praleido terminą pratęsti laikiną nuosavybės teisių apribojimą, tačiau nuspręsta, kad įstatymas leidžia teismui skirti tokią priemonę.

Šioje byloje visų pirma bus vertinama, ar pareiškėjas pasinaudojo visomis veiksmingomis teisinės gynybos priemonėmis Lietuvoje prieš kreipdamasis į Strasbūro teismą, o būtent, ar pareiškėjas galėjo veiksmingai kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo dėl neteisėto laisvės atėmimo, jei ikiteisminio tyrimo teisėjas buvo konstatavęs, kad jo laikinas sulaikymas buvo teisėtas.

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISME NAGRINĖJAMOS BYLOS SANTRAUKA

Europos Žmogaus Teisių Teismas nagrinės pareiškėjo laikino sulaikymo atitiktį Konvencijos 5 straipsnio 1 dalies garantijoms, visų pirma, ar jis buvo paskirtas pagal įstatymo nustatytą tvarką. Taip pat bus vertinama, ar pareiškėjo turto areštas atitiko Konvencijos pirmojo protokolo 1 straipsnio reikalavimus per visą laikino nuosavybės teisių apribojimo laikotarpį, o būtent, ar turto arešto skyrimą numatė įstatymas, taip pat bus vertinamas pritaikytos priemonės proporcingumas.